

ВИСНОВОК

до проєкту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами (реєстр. № 15261 від 20.05.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації на своєму засіданні 30 червня 2026 року (Протокол № 173) розглянув проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами (реєстр. № 15261 від 20.05.2026), поданий народним депутатом України Потураєвим М. Р. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до пояснювальної записки законопроект розроблено з метою створення правових та організаційних підстав проведення іспитів на рівень володіння українською мовою для іноземних громадян в Україні та за кордоном, вдосконалення процедури визначення рівня володіння державною мовою.

Законопроектом передбачається, зокрема:

- оптимізувати класифікацію рівнів володіння українською мовою як державною для виконання службових обов'язків;
- запровадити класифікацію рівнів володіння українською мовою як іноземною, зокрема для набуття громадянства України;
- розширити завдання Національної комісії зі стандартів державної мови (далі – Комісія) у частині встановлення методів перевіряння рівня володіння українською мовою як іноземною;
- надати Комісії повноваження затверджувати вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною, організувати іспити для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною, затверджувати завдання для іспитів на рівень володіння українською мовою як іноземною, здійснювати міжнародне співробітництво з питань, що належать до її компетенції.

В межах предметів відання Комітету щодо запропонованих законодавчих змін зазначаємо наступне.

Міністерство цифрової трансформації України в межах компетенції опрацювало законопроект та повідомило про зауваження і пропозиції до нього.

Проектом, серед іншого, запропоновано внести зміни до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон).

Так, підпунктом 4 пункту 2 розділу I проєкту Закону запропоновано викласти статтю 48 Закону в новій редакції. Абзацом другим та четвертим частини десятої статті 48 Закону в редакції проєкту Закону передбачено, що державний сертифікат про рівень володіння державною мовою формується

засобами інформаційно-комунікаційної системи для визначення рівня володіння державною мовою, невід'ємною частиною якої є Реєстр державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою (далі – Реєстр).

Не пізніше наступного дня після встановлення результатів складеного іспиту засобами інформаційно-комунікаційної системи для визначення і підтвердження рівня володіння державною мовою, невід'ємною частиною якої є Реєстр, формується державний сертифікат про рівень володіння державною мовою як електронний документ, який розміщується в Реєстрі, а також автоматично до Реєстру вноситься відповідний запис про видачу державного сертифіката. Державний сертифікат вважається виданим у момент його розміщення в Реєстрі.

Водночас, правові, організаційні і фінансові засади створення та функціонування публічних електронних реєстрів з метою захисту прав та інтересів фізичних та юридичних осіб під час створення, зберігання, оброблення та використання інформації у публічних електронних реєстрах встановлює Закон України «Про публічні електронні реєстри» (далі – Закон про реєстри).

Частиною другою статті 3 Закону про реєстри передбачено, що ведення усіх реєстрів, за допомогою яких органи державної влади, органи місцевого самоврядування, саморегульвні організації, юридичні особи публічного права, їх посадові особи, інші уповноважені законом особи здійснюють збирання, оброблення та поширення офіційної інформації про передбачені цим Законом про реєстри та іншими законами об'єкти реєстрів, здійснюється в електронному вигляді відповідно до вимог цього Закону, законів або інших актів законодавства, згідно з якими вони створені, та є публічними електронними реєстрами.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 2 Закону про реєстри публічний електронний реєстр (реєстр, кадастр, реєстр тощо) (далі – реєстр) інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення реєстрових даних та надання реєстрової інформації.

Таким чином, Закон про реєстри чітко визначає, що *реєстр і є інформаційно-комунікаційною системою*.

Водночас, через зазначене в абзаці другому та четвертому частини десятої статті 48 Закону в редакції проекту Закону формулювання «засобами інформаційно-комунікаційної системи для визначення рівня володіння державною мовою, невід'ємною частиною якої є Реєстр» *виникає правова невизначеність, оскільки залишається незрозумілим про яку саме інформаційно-комунікаційну систему йдеться, якщо за правовим статусом Реєстр вже є інформаційно-комунікаційною системою*.

Окрім цього, частиною тринадцятою статті 48 Закону в редакції проекту Закону передбачено, що доступ до інформації, що міститься у Реєстрі (прізвище, ім'я, по батькові власника державного сертифіката, рівень володіння державною мовою, серійний номер і дата видачі державного сертифіката, термін дії), є відкритим онлайн на офіційному вебсайті Комісії. Видача витягів з Реєстру,

надання доступу до всієї інформації, що міститься в Реєстрі, здійснюється урахуванням вимог Закону України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг». Відображення державних сертифікатів засобами Єдиного державного порталу публічних послуг «Дія» здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Проте, відповідно до пункту 1 Положення про Єдиний державний вебпортал електронних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1137 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 серпня 2022 р. № 937), це Положення визначає мету, основні завдання, функціональні можливості та суб'єктів Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (далі - Портал Дія), зміст розміщеної на ньому інформації та порядок її внесення, порядок ведення Реєстру адміністративних послуг, а також інші питання щодо функціонування Порталу Дія.

Враховуючи зазначене та з метою уникнення термінологічних розбіжностей, пропонуємо в частині тринадцятій статті 48 Закону в редакції проекту Закону слова *«засобами Єдиного державного порталу публічних послуг «Дія»»* замінити на *«засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг»*.

З огляду на зазначене, проект Закону потребує уточнення та доопрацювання.

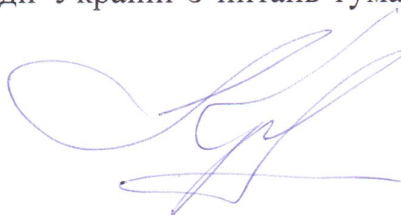
Народні депутати України – члени Комітету при обговоренні законопроекту висловились, що він покликаний забезпечити оптимізацію процесів з організації та проведення іспитів для визначення рівня володіння українською мовою для різних цільових груп, популяризації української мови за кордоном, разом з тим вищезазначені зауваження та пропозиції потребують відповідного опрацювання та врахування.

Враховуючи наведене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визначення рівня володіння українською мовою іноземними громадянами (реєстр. № 15261 від 20.05.2026), поданий народним депутатом України Потураєвим М. Р. та іншими народними депутатами України.

2. Направити висновок Комітету про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО